

Mottagare
Tekniska nämnden

Beslut om dammbindning i Visby

Förslag till beslut

Tekniska nämnden beslutar att använda dammbindning enligt åtgärdsprogrammet för PM10.

Sammanfattning

För att skapa en luftmiljö i Visby som uppfyller EU-krav har Region Gotland antagit ett åtgärdsprogram, "Åtgärdsprogram för minskning av skadliga partiklar (PM10) i Visby". Under 2022 och 2023 överskreds gränsvärdet i Visby. 2024 förväntas luften vara precis under gränsen för miljökrav. Gränsvärden för PM10 kommer att skäras från EU till år 2030.

Omvärldsbevakning visar på att dammbindning har en beprövad och effektiv förmåga att minska uppvirvlat vägdamm. Åtgärden innebär att ett fuktbindande medel sprids ut på vägbanan under vartorkan. Detta binder dammet tills det kan städas upp.

I åtgärdsprogrammet finns dammbindning under tabellen "Åtgärder som kan vara nödvändiga":

- Kalciummagnesiumacetat (CMA) eller liknande preparat kan användas för att dammbinda uppvirvlingsbart material, för att reducera partikelhalter i luften. Ett alternativ är att salta vägarna.
- CMA förväntas sänka den uppvirvlade fraktionen av PM10 om den används regelbundet under torra perioder under våren, innan städning och upptag av vägens dammförråd har genomförts.

Åtgärdsprogrammet är antaget, och dammbindning är en driftåtgärd.

Teknikförvaltningen söker ett politiskt beslut att gå vidare med dammbindning.

Bedömning

Förvaltningens bedömning är att dammbindning är en nödvändig driftåtgärd för att nå nyckeltalen för luftkvaliteten i dagsläget och framåt.

Barn- och genusperspektiv - En stor del av debatten kring PM10 har fokuserat på barns hälsa, samt luftkvaliteten vid skolor och förskolor. Denna åtgärd för att minska PM10 är därmed särskilt viktig för unga och andra riskgrupper för dålig luftmiljö.

Landsbygdsperspektiv - Dammbindning av grusvägar på landet sker sedan länge, dock med annat medel. Vid uppmätta höga värden av PM10 vid vårtorka i tätorter kan det vara ett alternativ att utvidga dammbindning på kommunala tätortsvägar utanför centrala Visby.

Ekonomisk konsekvensanalys (investering) - Region Gotland upphandlar en lastbilsmonterad spridare för uppgiften. Den ökade kostnaden som tillkommer är framförallt en driftskostnad.

Utökad driftkostnad - Spridning av medel förväntas kunna göras av teknikförvaltningens personal. När typ av medel samt mängd av medel utvärderats kan en närmare bild av driftkostnaden klargöras. Det är dock sannolikt att driftkostnaden för väghållningen i Visby kommer få en större kostnad på grund av inköp av dammbindningsmedel.

Miljö- och klimatperspektiv - Region Gotland har anlitat miljökonsulter för att säkerställa att det inte blir miljöskador i vatten och grönska som en effekt av spridningen. Utöver detta skall även rekommenderade sträckor kartläggas samt typ av medel och mängd av medel utvärderas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknikförvaltningen 2024-10-16
Rapport Åtgärdsprogram för minskning av skadliga partiklar (PM10) i Visby 2019-09-23
Information om CMA

Teknikförvaltningen

Patric Ramberg
Teknisk direktör